

**МОДЕЛЬНА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
ДЛЯ 1-ГО КЛАСУ
ТА
НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ**

**ТИЖДЕНЬ 18
ТЕМА ТИЖНЯ:
«Я – МАНДРІВНИК»**

2018

Навчально-методичні матеріали до Модельної навчальної програми для першого класу / Укладачі: О. Волощенко, О. Козак. – 2018 р.

Рецензенти:

Назаренко Г. А., доктор педагогічних наук, старший науковий співробітник проректор КНЗ «Черкаський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради»,

Чепурна Н. М., кандидат педагогічних наук, доцент, ректор КНЗ «Черкаський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради».

Іванова О. С., учитель початкових класів середньої загальноосвітньої школи № 91 м. Львова, голова методичного об'єднання вчителів початкових класів.

В основу цих «Навчально-методичних матеріалів» покладено Модельну навчальну програму для першого класу, розроблену учасниками проекту «Нова українська школа» під керівництвом Р. Шияна та схвалену ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти» для використання в загальноосвітніх навчальних закладах, які працюють у межах дослідно-експериментальної роботи всеукраїнського рівня за темою «Розроблення і впровадження навчально-методичного забезпечення початкової освіти в умовах реалізації нового Державного стандарту початкової загальної середньої освіти».

У «Навчально-методичних матеріалах» використано ідеї регіональних тренерських груп і вчительських спільнот, що здійснюють пілотування Модельної навчальної програми для 1-го класу.

Видання здійснено у межах реалізації проекту «*Нова українська школа – точки зростання*».

Просимо надсилати Ваші коментарі та пропозиції до цих матеріалів на електронну адресу new.ukr.school@gmail.com.

ЗМІСТ

Орієнтовні дослідницькі / проблемні запитання:	4
Завдання вісімнадцятого тижня:	4
Очікувані результати вісімнадцятого тижня:	4
Хто такий мандрівник?/ Чи можу я назвати себе мандрівником?.....	8
Узагальнена таблиця.....	8
Ранкова зустріч	10
Утворення слова – назви теми інтегрованого тижня.....	11
Читання / слухання текстів про відомих мандрівників світу	12
Дидактична гра «Ми – мандрівники»	13
Моделювання ситуацій, які можуть виникнути під час мандрівки	14
Підведення підсумків заняття. Вправа «Дякую за заняття».....	15
Куди ми помандруємо? Подорож Україною.....	16
Узагальнена таблиця.....	16
Ранкова зустріч	17
Пригадування мультфільму «Дора – мандрівниця»	17
Позначення контурів рюкзака Дори через послідовне з'єднання цифр та визначення його вмісту, необхідного для мандрівки Україною.....	19
Ознайомлення учнів з картою України, пошук на ній свого населеного пункту та складання усно розповіді про нього.....	20
Дидактична гра «Мандруємо до столиці України»	20
Дидактична гра «Мандруємо до Чорного моря»	23
Дидактична гра «Мандруємо в Карпати»	24
Підведення підсумків. Інтерактивна вправа «Мікрофон».....	26
Куди ми помандруємо? Подорож на південний континент.....	27
Узагальнена таблиця.....	27
Ранкова зустріч	28
Визначення місця віртуальної мандрівки. Вправа «Куди ми помандруємо?»	29
Конструювання транспортного засобу, на якому здійснюватимуть віртуальну мандрівку в Антарктиду. Гра «Танграм».....	30
Визначення найнеобхідніших речей для подорожі на південний континент.....	31
Здійснення віртуальної мандрівки на південний континент.....	32
Підведення підсумків заняття. Вправа «Назви одним словом».....	36
Як мандрувати світом, не засмічуючи природи?.....	37
Узагальнена таблиця.....	37
Ранкова зустріч	38
Читання оповідання «Перед соловейком соромно»	39
Обговорення з дітьми ситуацій, які ілюструють, звідки береться сміття під час мандрівок	40
Конструювання виробів із пачки з-під соку, пластикової пляшки, поліетиленових пакетів (на вибір)	41
Підведення підсумків заняття. Вправа «Продовж речення».....	42
Додатки. МАТЕРІАЛИ ДЛЯ ДІТЕЙ.....	43

Тиждень 18

ТЕМА ТИЖНЯ «Я – МАНДРІВНИК»

4

Орієнтовні дослідницькі / проблемні запитання:

- Хто такий мандрівник? / Чи можу я назвати себе мандрівником?
- Куди ми помандруємо? Подорож Україною.
- Куди ми помандруємо? Подорож на південний континент.
- Як мандрувати світом, не засмічуючи природи?

Завдання вісімнадцятого тижня:

1. Ознайомити учнів з відомими мандрівниками світу та їх дослідженнями.
2. Формувати навички дослідницької діяльності, класифікувати, узагальнювати набуті знання та використовувати їх у повсякденному житті.
3. Виробляти навички дбайливого ставлення до природи.
4. Навчати висловлювати свою думку, активно слухати в умовах усного спілкування, взаємодіяти з однокласниками.

Очікувані результати вісімнадцятого тижня:

На кінець тижня учні *знатимуть*:

- хто такий мандрівник;
- найважливіші географічні об'єкти та пам'ятки культури рідного краю;
- деякі властивості льоду.

та вмітимуть:

- пояснювати, які речі необхідно взяти із собою в мандрівку;
- описувати місцевість, у якій проживають;
- планувати власну мандрівку;
- висловлюватись про свої емоції, почуття, переживання;
- проводити найпростіші дослідження за інструкцією, робити узагальнюючі висновки за результатами дослідження;
- дотримуватися безпечних прийомів праці;
- описувати негативні наслідки засмічення природи.

№ з/п	Назва освітньої галузі	Очікувані результати навчання
1	Мовно-літературна	<p>З увагою сприймає усні репліки учителя й однокласників (вітання, знайомство, запитання, прохання, прощання) й доречно реагує на усну інформацію в діалозі</p> <p>Обговорює сюжетно-рольову гру, в якій брав участь (як відбувалася гра?, чи отримали задоволення від гри? якщо ні, то що цьому перешкодило?)</p> <p>Сприймає монологічне висловлення (казку, вірш, розповідь про події з життя або про спостереження за чимось/ кимось)</p> <p>Розповідає про те, що зацікавило в усному повідомленні</p> <p>Обирає тему з декількох запропонованих і формулює 1–2 запитання до свого потенційного співбесідника («Про що би я запитав?»)</p> <p>Уживає форму кличного відмінка іменника для звертання по імені до іншої особи, уживає ввічливі слова</p> <p>Уживає відповідну до ситуації спілкування (тематика тижня) лексику і несловесні засоби (жести, міміка тощо)</p> <p>ЧИТАЄМО</p> <p>Читає слова із вивченими буквами</p> <p>Читає вголос короткі тексти, складені з 3–4 речень. Інтонує кінець речення, враховуючи розділовий знак (крапка, знак питання, знак оклику)</p> <p>Малює або добирає ілюстрації до художнього тексту (казка, вірш), створює аплікації, ліпить (напр., персонажів казок тощо)</p> <p>ВЗАЄМОДІЄМО ПИСЬМОВО</p> <p>Відтворює графічні знаки за зразком</p> <p>Розрізняє, записує, читає літеру «Р»</p> <p>Записує слова з вивченими буквами, вимова і написання яких збігаються</p> <p>Записує короткі речення (3–4 слова з вивченими буквами), пишучи перше слово з великої букви і використовуючи в кінці речення відповідний розділовий знак</p> <p>ДОСЛІДЖУЄМО МЕДІА</p> <p>Висловлює свої думки і почуття з приводу простих медіатекстів (мультфільми, світлини)</p> <p>Називає зображених на світлинах (малюнках, у мультфільмі) учасників спілкування, їхні дії та ознаки дій; робить висновок про настрій, емоції учасників спілкування</p> <p>ДОСЛІДЖУЄМО МОВЛЕННЯ</p> <p>Пояснює вибір букв на позначення голосних та приголосних звуків (позиція голосного звука після твердого приголосного; позиція голосного звука після м'якого приголосного; позиція приголосного перед голосним або позиція приголосного в кінці слова)</p> <p>Вправляється у вимові чистомовок, скоромовок, віршованих простих текстів</p> <p>Бере участь в мовних іграх з творення нових слів (наприклад, міняє послідовність звуків або складів)</p> <p>ТЕАТРАЛІЗУЄМО</p>

	<p>Бере на себе роль у рухливих іграх або сюжетно-рольових іграх; використовує специфічні для ролі жести, рухи</p>
2 Математична	<p>ЛІЧБА</p> <p>Відтворює в різних видах діяльності ймовірні та фактичні результати лічби об'єктів, що їх оточують (малює, викладає мозаїку, створює аплікацію, співає, складає власні лічилки тощо)</p> <p>Порівнює і впорядковує об'єкти навколишнього світу за однією або декількома ознаками</p> <p>ЧИСЛА, ДІЇ З ЧИСЛАМИ</p> <p>Оперує числами в межах 10, виконуючи арифметичні дії (додавання / віднімання) та розв'язуючи різні життєві проблеми</p> <p>Знаходить число за даним відношенням «більше на ...», «менше на ...»</p> <p>Знаходить помилки у математичних обчисленнях, усуває їх, виконуючи необхідні дії</p> <p>Ілюструє додавання та віднімання за допомогою малюнків / схем</p> <p>Порівнює число та числовий вираз</p> <p>ВИМІРЮВАННЯ ВЕЛИЧИН</p> <p>Виконує найпростіші розрахунки з використанням монет і купюр</p> <p>Використовує знання про вивчені величини (довжина, вартість, час), вирішуючи конкретні життєві ситуації</p> <p>ПРОСТОРОВІ ВІДНОШЕННЯ, ГЕОМЕТРИЧНІ ФІГУРИ</p> <p>Демонструє вміння переміщувати об'єкти в заданих напрямках: справа наліво, зліва направо, згори вниз, знизу вгору</p> <p>Наводить приклади предметів у навколишньому світі, які мають форму площинної чи об'ємної фігури</p> <p>Створює макети реальних та уявних об'єктів</p> <p>Коментує виконувані дії, вживаючи у мовленні відповідні математичні терміни</p> <p>РОБОТА З ДАНИМИ</p> <p>Використовує зібрані (наявні) дані для спілкування на тему досліджуваної проблеми</p>
3 Природнича	<p>Я ПІЗНАЮ ПРИРОДУ</p> <p>Використовує інформацію, отриману з відомих мені та запропонованих іншими джерел (книги, фільми тощо)</p> <p>Співвідносить об'єкти та явища живої і неживої природи з їхніми зображеннями/ описами і навпаки</p> <p>Розповідає про власні емоції, які виникають під час спостереження та експериментування</p> <p>Описує, як вода перетворюється на лід, як тане лід</p> <p>Застосовує за потреби найпростіші матеріали та прилади</p> <p>Я У ПРИРОДІ</p> <p>Описує місцевість, у якій проживає</p> <p>Описує Україну, її найважливіші географічні об'єкти, показує розташування України на карті</p>

	<p>Пояснює негативні наслідки викидання сміття у лісах, парках, забруднення водойм</p> <p>Розповідає про тривалість розпаду поліетилену, пластику і зменшує споживання цих матеріалів у своєму побуті</p> <p>Я У РУКОТВОРНОМУ СВІТІ</p> <p>Пропонує способи повторного використання рукотворних об'єктів</p>
4	<p>Технологічна</p> <p>МОЯ ТЕХНІЧНА ТВОРЧІСТЬ І ТЕХНІКА</p> <p>Створює та оздоблює виріб за зразком та власним задумом (розроблення ескізу виробу; використання матеріалів для оздоблення: лелітки, бісер, стрічки, шитво, нитки, фарби, папір та ін.)</p> <p>Я У СВІТІ ТЕХНОЛОГІЙ</p> <p>Дотримується безпечних прийомів праці під час використання інструментів та пристосувань</p> <p>Демонструє іншим результати власної діяльності</p> <p>Я У СВІТІ РЕМЕСЕЛ</p>
	<p>Соціальна і здоров'язбережна</p> <p>БЕЗПЕКА</p> <p>ЗДОРОВ'Я</p> <p>Спілкується з батьками, вчителями, однокласниками</p> <p>ДОБРОБУТ</p> <p>Організовує робоче місце для навчання з урахуванням умов у школі та вдома</p> <p>Об'єднується з іншими дітьми у групу для навчання та гри</p> <p>Виконує запропоновану роль у мікрогрупі (команді), погоджуючись із рішенням команди</p> <p>Визначає послідовність кроків для виконання навчального, ігрового чи дослідного завдання</p>
6	<p>Громадянська та історична</p> <p>Я – ЛЮДИНА</p> <p>Я – СЕРЕД ЛЮДЕЙ</p> <p>Уважно вислуховує думку співрозмовника, висловлює свій погляд, шануючи гідність інших</p> <p>Надає допомогу тим, хто її потребує, і висловлює вдячність за підтримку</p> <p>Прогнозує наслідки різних дій, їхній вплив на людину</p> <p>МОЯ КУЛЬТУРНА СПАДЩИНА</p> <p>Розповідає про видатних осіб</p> <p>Представляє загальні відомості про Україну</p> <p>МОЯ ШКІЛЬНА ТА МІСЦЕВА ГРОМАДИ</p>
7	<p>Мистецька</p> <p>ПІЗНАННЯ, ІНТЕРПРЕТАЦІЯ МИСТЕЦТВА</p> <p>ПРАКТИЧНА ХУДОЖНЬО-ТВОРЧА ДІЯЛЬНІСТЬ</p> <p>Співає вокальні вправи, дитячі пісні (зокрема, музичний фольклор) з відповідним настроєм, характером</p> <p>Рухається в ритмі й темпі музики, узгоджує свої рухи з музичним супроводом (співом)</p> <p>КОМУНІКАЦІЯ ЧЕРЕЗ МИСТЕЦТВО</p>

Хто такий мандрівник?/ Чи можу я назвати себе мандрівником?

Узагальнена таблиця

8

№ з/п	Приклади навчальної діяльності	Очікувані результати учіння	Індекс конкретного очікуваного результату
I.	Ранкова зустріч 1. Привітання 2. Новини дня	Уживає форму кличного відмінка іменника для звертання по імені до іншої особи, уживає ввічливі слова Уважно вислуховує думку співрозмовника, висловлює свої міркування, шануючи гідність інших Організовує робоче місце для навчання з урахуванням умов у школі та вдома	2 МОВ 1.8-2 2 ГІО 7.2-3 2 СЗО 4.1-4
II.	Утворення слова – назви теми інтегрованого тижня	Уживає відповідну до ситуації спілкування (тематика тижня) лексику Пояснює вибір букв на позначення голосних та приголосних звуків (позиція голосного звука після твердого приголосного; позиція голосного звука після м'якого приголосного; позиція приголосного перед голосним або позиція приголосного в кінці слова) Бере участь у мовних іграх з творення нових слів (наприклад, міняє послідовність звуків або складів) Спілкується з батьками, вчителями, однокласниками	2 МОВ 1.7-1 2 МОВ 4.1-1 2 МОВ 4.2-1 2 СЗО 4.4-1
III.	Читання/ слухання текстів про відомих мандрівників світу	Сприймає монологічне висловлення (казку, вірш, розповідь про події з життя або про спостереження за чимось/ кимось) Читає вголос короткі тексти, складені із 3-4 речень. Інтонує кінець речення, враховуючи розділовий знак (крапка, знак питання, знак оклику) Уживає відповідну до ситуації спілкування (тематика тижня) лексику і несловесні засоби (жести, міміка тощо) Уважно вислуховує думку співрозмовника, висловлює свої міркування, шануючи гідність інших Розповідає про видатних осіб	2 МОВ 1.1-2 2 МОВ 2.2-2 2 МОВ 1.7-2 2 ГІО 7.2-3 2 ГІО 3.1-3

<p>IV. Дидактична гра «Ми – мандрівники»</p>	<p>Обговорює гру, в якій брав участь (як відбувалася гра? чи отримали задоволення від гри? якщо ні, то що цьому перешкодило?) Коментує виконувані дії, вживаючи у мовленні відповідні математичні терміни Використовує інформацію, отриману з відомих та запропонованих іншими джерел (книги, фільми тощо) Надає допомогу тим, хто її потребує, і висловлює вдячність за підтримку Об'єднується з іншими дітьми у групу для навчання та гри Виконує запропоновану роль у мікрогрупі (команді), погоджуючись із рішенням команди Визначає послідовність кроків для виконання навчального, ігрового чи дослідного завдання</p>	<p>2 МОВ 1.1-1 2 МАО 4.1-3 2 ПРО 2.1-1 2 ГІО 7.2-2 2 СЗО 4.4-6 2 СЗО 4.4-7 2 СЗО 4.6-6</p>
<p>V. Моделювання життєвих ситуацій, які можуть виникнути під час мандрівки</p>	<p>Прогнозує наслідки різних дій, їхній вплив на людину Формулює 1–2 запитання до потенційного співрозмовника («Про що би я запитав?») Уживає відповідну до ситуації спілкування (тематика тижня) лексику і несловесні засоби (жести, міміка тощо)</p>	<p>2 ГІО 6.3-3 2 МОВ 1.6-1 2 МОВ 1.7-2</p>
<p>VI. Підведення підсумків заняття. Вправа «Дякую за заняття»</p>	<p>З увагою сприймає усні репліки й доречно реагує на усну інформацію в діалозі Уважно вислуховує думку співрозмовника, висловлює свої міркування, шануючи гідність інших</p>	<p>2 МОВ 1.1-1 2 ГІО 7.2-3</p>

Хто такий мандрівник?/ Чи можу я назвати себе мандрівником?

I. Ранкова зустріч

1. Привітання

- Привітайтеся з дітьми за допомогою вірша

Доброго ранку!
Ми друзям бажаєм.
Доброго ранку!
Всіх друзів вітаєм.
Доброго ранку
тобі і мені.

Щирі слова
нехай линуть рясні.

– Доброго ранку, _____ (ім'я дитини)!

– Доброго ранку, _____!

2. Новини дня

- Помічник вчителя (учень) заповнює таблицю:

Помічник вчителя	
1. Дата	_____
2. Назва дня тижня	_____
3. Погода сьогодні	_____
4. Кількість присутніх	_____

- Учитель доповнює «новини дня»

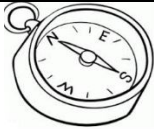

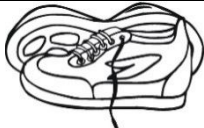

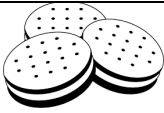
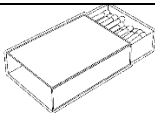
Вчитель повідомляє	
1. Ближче знайомимось	_____
2. Нас чекає	_____
3. Особливі новини	_____

II. Утворення слова – назви теми інтегрованого тижня

- Попросіть дітей визначити тему інтегрованого тижня. Для цього розгляньте малюнки і запишіть назви кожного зображення. У кожному слові – назві зображення – виділіть літеру, на яку вказує цифра поряд із малюнком. Із виділених літер утворіть нове слово – назву теми інтегрованого тижня. Прочитайте його.

Матеріали для дітей. Додаток 1

		3
		2
		1
3		
		1
		5
		6
4		
		4
6		

- Повідомте дітям тему інтегрованого тижня.
- Проведіть з дітьми роботу для з'ясування лексичного значення утвореного слова «мандрівник».
- Запишіть на дошці слово «мандрівник». Запитайте дітей, який п'ятий звук у слові. Повідомте дітям, що звук [p] на письмі позначається буквою «Р». Запропонуйте написати її в повітрі, пальчиком на піску або на манній крупі (можна насипати в коробку з-під цукерок) та на аркуші.
- Пограйте з дітьми у мовну гру з творення нових слів із букв слова «мандрівник».

12 III. Читання / слухання текстів про відомих мандрівників світу

Матеріали для дітей. Додаток 2

Васко да Гама – мандрівник і дослідник з Португалії. Понад 500 років тому він відкрив шлях морем до Індії довкола Африки.

Фернан Магеллан – мандрівник і дослідник з Португалії. Майже 500 років тому він організував перше навколосвітнє плавання і остаточно довів, що Земля має круглу форму.

Жак-Ів Кусто – мандрівник і дослідник з Франції. Мандрував і досліджував підводний світ океану ще 50 років тому.

Сергій Гордієнко – український мандрівник і дослідник. 23 роки тому перший встановив державний прапор України на Північному Полюсі.

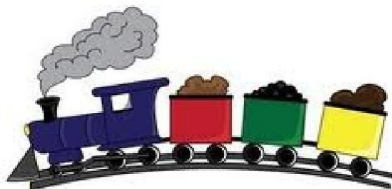
- Проведіть із дітьми бесіду про те, чи важко бути мандрівником, якими якостями потрібно володіти мандрівникові тощо. Запитайте, чи бачать вони себе мандрівниками. Спонукайте обґрунтовувати власні відповіді.

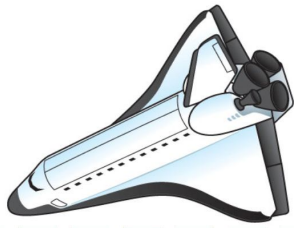
IV. Дидактична гра «Ми – мандрівники»

- Запропонуйте дітям відчувати себе мандрівниками, погравши у гру.
- Попросіть дітей обрати для своєї мандрівки будь-який транспортний засіб (картки із зображенням транспортних засобів розкладіть у різних куточках класної кімнати). У такий спосіб сформуєте групи для проведення гри.

Матеріали для дітей. Додаток 3

- Дайте можливість дітям самостійно спланувати майбутню мандрівку.
Орієнтовні запитання для планування дитячої мандрівки:
  - Куди планується мандрівка?
  - Що саме досліджуватимете під час мандрівки?
  - Скільки людей братиме у ній участь?
  - Скільки часу триватиме мандрівка?
  - Які речі необхідні для подорожі?
- Роздайте кожній групі дітей карту світу. Запропонуйте на ній відобразити маршрут їхньої мандрівки. Кольоровими олівцями попросіть позначити місця, у яких вони планують зробити зупинки.

Матеріали для дітей. Додаток 4

- Організуйте презентацію мандрівок кожної групи.

V. Моделювання ситуацій, які можуть виникнути під час мандрівки

- Запропонуйте дітям змоделювати ситуацію, яка може виникнути під час мандрівки та знайти шляхи її розв'язання.

Ситуація 1.

Учні 1-А класу вирушили у мандрівку до міста Київ. Батьки дали Данилкові гроші для власних потреб. Хлопчик побачив на Андріївському узвозі гарний сувенір і хотів його придбати. Але виявилось, що дорогою Данило загубив гроші.

Ситуація 2.

Четверо друзів вирішили здійснити мандрівку в гори. На одному з перевалів Андрійко пошкодив собі ногу, і це ускладнювало підйом на вершину.

Ситуація 3.

Подорожуючи в складі екскурсійної групи до міста Харків, Оксана здивилася на гру мавпочок у зоопарку і відстала від групи.

VI. Підведення підсумків заняття. Вправа «Дякую за заняття»

- Попросіть дітей утворити коло, у центр якого виходить один учень за бажанням, а другий підходить до нього і, потискаючи руку, говорить: «Дякую тобі, ...(ім'я), за заняття!». Обидва учні залишаються в центрі, тримаючись за руки. Потім до них підходить третій учасник, бере за вільну руку одного з однокласників, потискає її і дякує за приємне заняття. Група в центрі кола збільшується, усі тримають один одного за руки. Останній учасник (наприклад, учитель) дякує учням за заняття і замикає коло. Завершіть церемонію мовчазним міцним триразовим потиском рук.

Куди ми помандруємо? Подорож Україною

Узагальнена таблиця

№ з/п	Приклади навчальної діяльності	Очікувані результати учіння	Індекс конкретного очікуваного результату
16	I. Ранкова зустріч 1. Привітання	З увагою сприймає усні репліки учителя й однокласників (вітання, знайомство, запитання, просьба, прощання) й доречно реагує на усну інформацію в діалозі Уважно вислуховує думку співрозмовника, висловлює свої міркування, шануючи гідність інших	2 МОВ 1.1-1 2 ГІО 7.2 - 3
	II. Пригадування мультфільму «Дора – мандрівниця»	Висловлює свої думки і почуття з приводу простих медіатекстів (мультфільм) Записує слова з вивченими буквами, вимова і написання яких збігаються	2 МОВ 1.5-1 2 МОВ 3.1 - 1
	III. Відтворення рюкзака Дори через послідовне з'єднання цифр та визначення вмісту, необхідного для мандрівки Україною	Називає зображених на світлинах (малюнках) учасників спілкування, їхні дії та ознаки дій; робить висновок про настрій, емоції учасників спілкування Оперує числами Надає допомогу тим, хто її потребує, і висловлює вдячність за підтримку	2 МОВ 4-1.4-3 2 МАО 3.3-1 2 ГІО 7.2-2
	IV. Ознайомлення учнів з картою України, відшукування на ній свого населеного пункту та складання усно розповіді про нього	Висловлює свої думки і почуття з приводу простих медіатекстів (мультфільми, світлини) Представляє загальні відомості про свій рідний край Описує місцевість, у якій проживає	2 МОВ 1.5-1 2 ГІО 4.1-1 2 ПРО 3.2-1
	V. Дидактична гра «Мандруємо до столиці України»	Читає вголос короткі тексти, складені з 3–4 речень. Інтонує кінець речення, враховуючи розділовий знак (крапка, знак питання, знак оклику) Представляє загальні відомості про Україну Описує Україну, її найважливіші географічні об'єкти, показує розташування України на карті Оперує числами в межах 10, виконуючи арифметичні дії (додавання/віднімання) та розв'язуючи різні життєві проблеми	2 МОВ 2.2-2 2 ГІО 4.1-1 2 ПРО 3.1-2 2 МАО 3.4 -1
	VI. Дидактична гра «Мандруємо до Чорного моря»	Демонструє вміння переміщувати об'єкти в заданих напрямках: справа наліво, зліва направо, згори вниз, знизу вгору Використовує інформацію, отриману з відомих	2 МАО 4.1-2 2 ПРО 2.1-1

	та запропонованих іншими джерел (книги, фільми тощо) Створює та оздоблює виріб за зразком та власним задумом (розроблення ескізу виробу; використання матеріалів для оздоблення: лелітки, бісер, стрічки, шитво, нитки, фарби, папір та ін.) Дотримується безпечних прийомів праці під час використання інструментів та пристосувань Демонструє іншим результати власної діяльності	2 ТЕО 1.4-3 2 ТЕО 2.1-1 2 ТЕО 1.5-1
VII. Дидактична гра «Мандруємо в Карпати»	Знаходить помилки у математичних обчисленнях, усуває їх, виконуючи необхідні дії Пояснює вибір букв на позначення голосних та приголосних звуків (позиція голосного звука після твердого приголосного; позиція голосного звука після м'якого приголосного; позиція приголосного перед голосним або позиція приголосного в кінці слова) Записує слова з вивченими буквами, вимова і написання яких збігаються Співвідносить об'єкти та явища живої і неживої природи з їхніми зображеннями / описами і навпаки	2 МАО 1.5-1 2 МОВ 4.1-1 2 МОВ 3.1-1 2 ПРО 4.1-1
VIII Підведення підсумків. Інтерактивна вправа «Мікрофон»	З увагою сприймає усні репліки й доречно реагує на усну інформацію в діалозі Уважно вислуховує думку співрозмовника, висловлює свої міркування, шануючи гідність інших	2 МОВ 1.1-1 2 ГІО 7.2-3

Куди ми помандруємо? Подорож Україною

I. Ранкова зустріч

1. Привітання

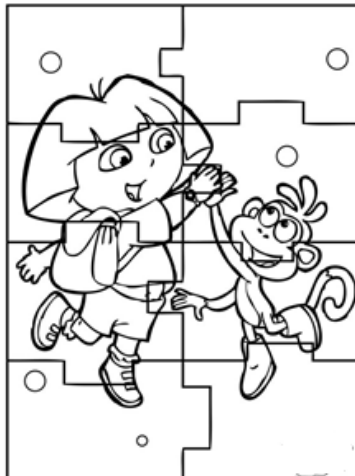
- Привітайтеся з дітьми, запросіть їх у коло та запропонуйте привітатися один з одним.
- Запитайте дітей, який у них сьогодні настрій і запропонуйте подарувати один одному щирі усмішки.

II. Пригадування мультфільму «Дора – мандрівниця»

- Запропонуйте кожній групі учнів скласти пазли і визначити, герої якого мультфільму зображені на ньому.

Матеріали для дітей. Додаток 5

18

- Попросіть дітей пригадати героїв мультфільму «Дора – мандрівниця» та записати слова – їхні імена (дівчинка Дора, мавпа Чобіток, лис Шахрай, ігуана Іса, бичок Борька, білка Тіко). Зверніть увагу дітей на правопис власних назв

Матеріали для дітей. Додаток 6

Пригадай героїв мультфільму «Дора – мандрівниця» та запиши їхні імена:

Дівчинка – _____

Мавпа – _____

Лис – _____

Ігуана – _____

Бичок – _____

Білка – _____

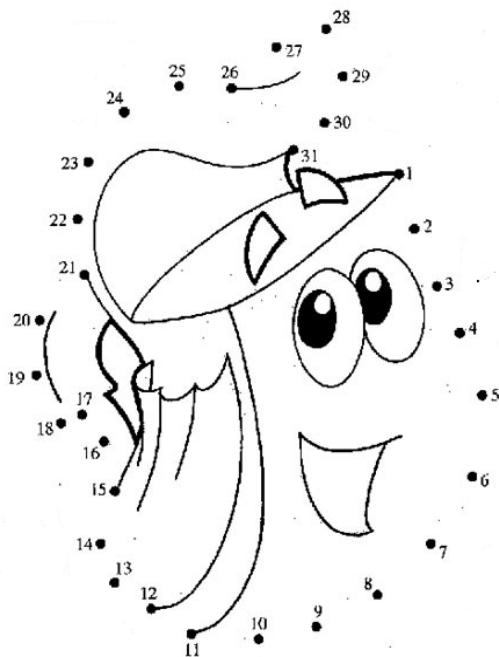
- Запитайте дітей, чи зауважили вони, якою країною Дора ще ніколи не мандрувала (Україна), і запропонуйте організувати для неї подорож.

III. Позначення контурів рюкзака Дори через послідовне з'єднання цифр та визначення його вмісту, необхідного для мандрівки Україною

- Попросіть дітей з'єднати послідовно цифри на малюнку і визначити, яка річ завжди містить необхідні речі для подорожі Дори.

Матеріали для дітей. Додаток 7

- Скажіть дітям, що для мандрівки Україною Дорі потрібно покласти у рюкзак речі, які вкрай необхідні для подорожі й мають у своїй назві букву «Р». Попросіть дітей подумати і назвати речі, які є в рюкзаку Дори (у процесі називання малюнки із зображеннями речей можна вивішувати навколо рюкзака на дошці). Заохочуйте дітей висловлювати власну думку і обґрунтовувати її.

Наприклад:

20

IV. Ознайомлення учнів з картою України, пошук на ній свого населеного пункту та складання усно розповіді про нього

- Пригадайте дітям, що Дорі завжди допомагає у мандрівці карта (можна послухати пісеньку карти. Наприклад, режим доступу: https://www.youtube.com/watch?v=dkQj9CHX_cw від 7.11 до 7.42).
- Презентуйте дітям інтерактивну карту України (режим доступу: <https://jmil.com.ua/2015-1/coverpic>) та попросіть відшукати на ній своє місто (обласний центр). Проведіть з дітьми бесіду про визначні місця свого краю за фотографіями, представленими у презентації.
- Попросіть дітей скласти колективну розповідь про свій рідний край.

V. Дидактична гра «Мандруємо до столиці України»

- Скажіть дітям, що наступною зупинкою їхньої з Дорою мандрівки буде столиця нашої країни. Запитайте, чи пам'ятають діти її назву.
- Повідомте, що мандруватимуть до Києва на звичному для Дори транспорті. А якому саме – допоможе визначити загадка:

*Пасажирський чи товарний,
Металевий він і гарний.
Все ховає у вагонах
І стає лиш на перонах (потяг)*

- Оскільки всі мандруватимуть з Дорою в одному вагоні, то потрібно визначити місце кожного пасажера.
- Роздайте дітям «квитки» і попросіть відшукати на них необхідну для поїздки інформацію:
  - прізвище та ім'я пасажера (учитель може підготувати іменні «квитки» для кожного учня або запропонувати дітям самостійно вписати свої дані в «квиток»);
  - дату поїздки;
  - номер поїзда;
  - місце відправлення (не забудьте вписати свій населений пункт!);
  - місце призначення;
  - номер вагону;
  - місце у вагоні;
  - час відправлення;
  - час прибуття;
  - тривалість подорожі тощо.
- Зауважте, що в тексті квитка є помилка – слово «посадочний» помилкове, воно не українське, а скопійоване з російської мови, українською цей документ мав би звучати: посадковий документ. (Це гарний приклад для формування критичного мислення дитини.)

Матеріали для дітей. Додаток 8

Посадочний документ			
ТЕРМ. №2301	ПОСАДОЧНИЙ ДОКУМЕНТ	000ВЗВЕА- FC5C-DFCE-0001	ПН: 400758126555 ФН: 3000182017
	ПАТ «УКРЗАЛІЗНИЦЯ» м. Київ, вул. Тверська, буд.5	#7БП-Н1-1876292-2709	ЗН: 3Т00000002 ФК: 14746584
ЦЕЙ ПОСАДОЧНИЙ ДОКУМЕНТ Є ПІДСТАВОЮ ДЛЯ ПРОЇЗДУ			23.01.2018
Прізвище, ім'я		Поїзд	010
Відправлення		Вагон	02
Призначення	Київ	Місце	05
Дата / час відпр.	23.01.2018 6:00		
Дата / час приб.	23.01.2018 10:00		

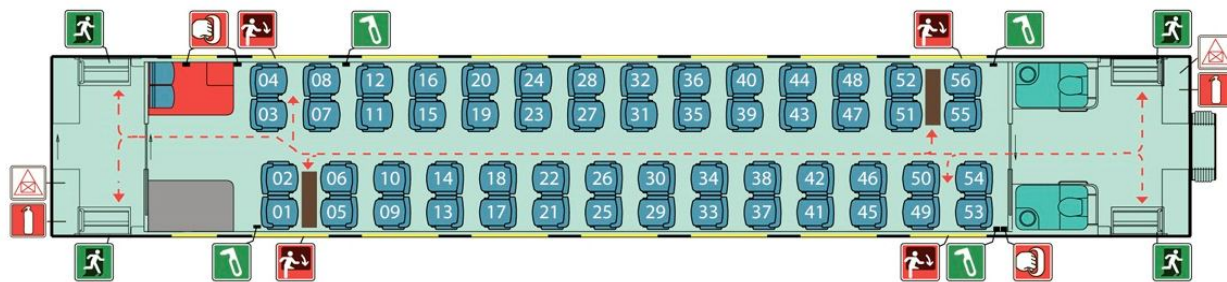
- Покажіть дітям схему вагона і проведіть відповідну бесіду.
Орієнтовні запитання для бесіди:
  - Скільки дверей у вагоні?
  - Скільки одночасно дверей може відчинити провідник?
  - Скільки всього місць у вагоні?
  - По скільки місць у кожному ряді?
  - Покажіть на схемі місце, де пасажири можуть поставити свої валізи, щоб вони нікому не заважали під час руху поїзда.

- Покажіть на схемі, де розташовані туалети.
- Розгляньте умовні позначення в зелених квадратах. Що означає кожне з них?
- Що означають зображення у червоних квадратах?

Матеріали для дітей. Додаток 9

22

- Запропонуйте дітям відшукати на схемі вагону своє місце і замалювати квадратик із відповідним числом.
- Відшукайте з дітьми столицю України на інтерактивній карті (режим доступу: <https://jmil.com.ua/2015-1/coverpic>). Проведіть з дітьми бесіду про визначні місця Києва, представлені у презентації.
- Запропонуйте дітям прочитати текст про Київ.
- Принагідно зверніть увагу дітям, що правильно казати: *їздити/ мандрувати чим?* (поїздом, автобусом/ автомобілем), а не на поїзді/ автобусі/ автомобілі.

Матеріали для дітей. Додаток 10

КИЇВ

Ми мандрували до Києва

Місто велике і гарне. Воно розкинулося на Дніпрі.

Ми відвідали , , . А завтра підемо до театру та зоопарку.

VI. Дидактична гра «Мандруємо до Чорного моря»

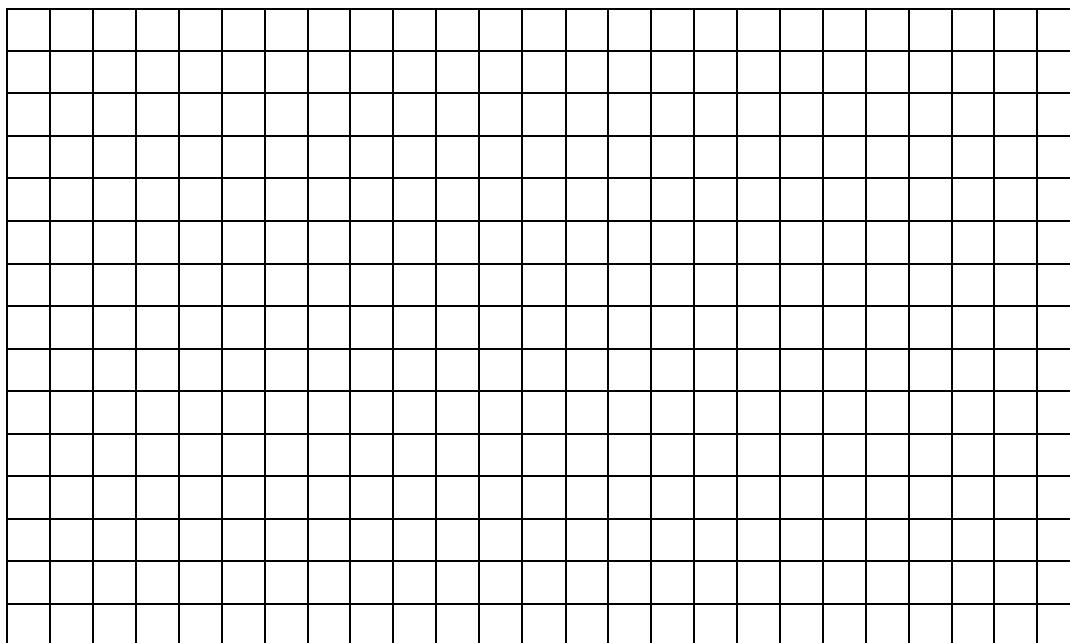
- Запропонуйте дітям визначити транспортний засіб, яким вони продовжуватимуть мандрівку, скориставшись прийомом графічного малювання.

Матеріали для дітей. Додаток 11

Відрахуй 10 клітинок зліва та 2 клітинки згори. Постав точку і малюй за вказаними напрямками:

1 →	1 ↓	1 →	1 ↓	1 →	1 ↓
1 →	3 ↓	3 ←	1 ↓	5 →	1 ↓
1 ←	1 ↓	1 ←	1 ↓	7 ←	1 ↑
1 ←	1 ↑	1 ←	1 ↑	5 →	7 ↑

- Попросіть дітей висловити власні припущення про подальший маршрут подорожі. Заохочуйте дітей обґрунтовувати власні думки.
- Покажіть на карті шлях від Києва до Чорного моря річкою Дніпром.
- Запропонуйте дітям виготовити виріб з паперової тарілки «Морське дно» (джерело: <https://webcodeshools.com/easy-fishbowl-craft/>).

- Зробіть виставку дитячих робіт.

VII. Дидактична гра «Мандруємо в Карпати»

- Скажіть дітям, що наступною зупинкою їхньої з Дорою мандрівки будуть гори Карпати. Мандруватимуть до них автомобілем.
- Запропонуйте дітям знайти відмінності між двома малюнками.

Матеріали для дітей. Додаток 12.

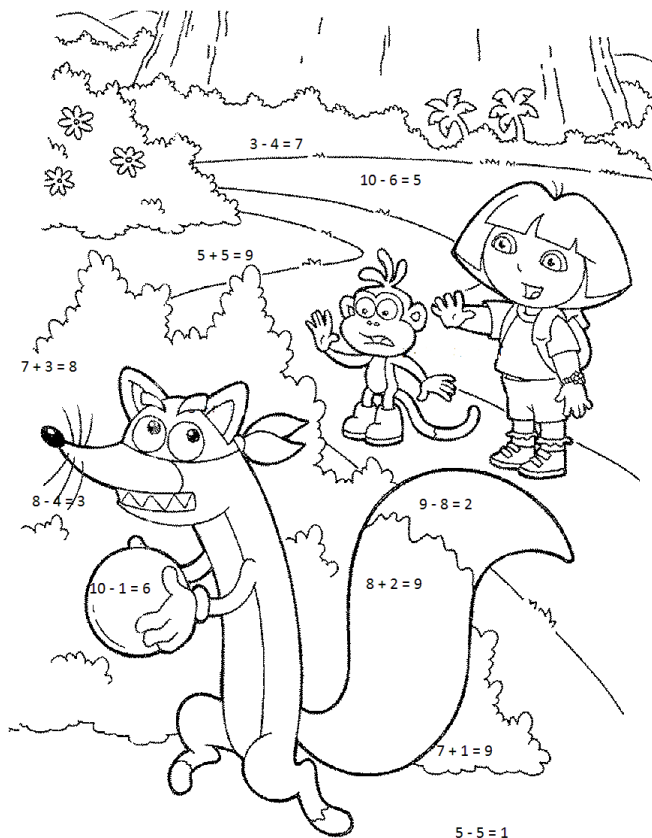

- Розкажіть дітям, що лис Шахрай переплутав результати обчислень математичних виразів. Допоможіть Дорі виправити математичні помилки.

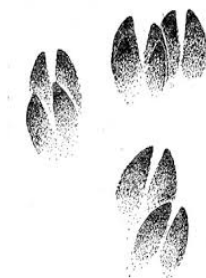
Матеріали для дітей. Додаток 13.

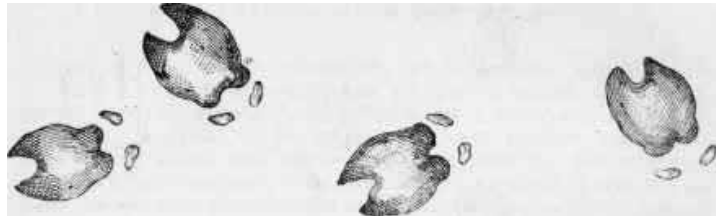

- Розкажіть дітям, що верхівки Карпатських гір більшу частину року вкриті снігом, а зараз і на схилах Карпат лежить сніг. Проте життя у горах триває. Визначте за слідами, які тварини живуть у Карпатах.

Матеріали для дітей. Додаток 14.

- Запропонуйте дітям написати слова – назви тварин, зображених на фотографіях. Запропонуйте дітям зіставити звуки та букви у кожному із слів, визначити наголос, поділити слова на склади тощо.

VIII. Підведення підсумків. Інтерактивна вправа «Мікрофон»

- Підсумуйте мандрівку Україною. Запитайте дітей, від яких місць України могла б мати Дора найкращі враження?
- Попросіть дітей дати відповідь на запитання: «Що вам запам'яталося найбільше?» у «чарівний мікрофон».

Куди ми помандруємо? Подорож на південний континент

Узагальнена таблиця

№ з/п	Приклади навчальної діяльності	Очікувані результати учіння	Індекс конкретного очікуваного результату
I.	Ранкова зустріч.	З увагою сприймає усні репліки учителя й однокласників (вітання, знайомство, запитання, прохання, прощання) й доречно реагує на усну інформацію в діалозі Уважно вислуховує думку співрозмовника, висловлює свої міркування, шануючи гідність інших	2 МОВ 1.1-1 2 ГЮ 7.2-3
II.	Визначення місця віртуальної мандрівки. Вправа «Куди ми помандруємо?»	Сприймає монологічне висловлення (казку, вірш, розповідь про події з життя або про спостереження за чимось / кимось) Використовує інформацію, отриману з відомих та запропонованих іншими джерел (книги, фільми тощо)	2 МОВ 1.1-2 2 ПРО 2.1-1
III.	Конструювання транспортного засобу, на якому здійснюватимуть віртуальну мандрівку в Антарктиду. Гра «Танграм»	Об'єднується з іншими дітьми у групу для навчання та гри Виконує запропоновану роль у мікрогрупі (команді), погоджуючись із рішенням команди Наводить приклади предметів у навколишньому світі, які мають форму площинної чи об'ємної фігури	2 СЗО 4.4-6 2 СЗО 4.4-7 2 МАО 4.2-3
IV.	Визначення найнеобхідніших речей для подорожі на південний континент	Знаходить число за даним відношенням «більше на ...», «менше на ...» Пояснює вибір букв на позначення голосних та приголосних звуків (позиція голосного звука після твердого приголосного; позиція голосного звука після м'якого приголосного; позиція приголосного перед голосним або позиція приголосного в кінці слова)	2 МАО 3.3-2 2 МОВ 4.1-1
V.	Здійснення віртуальної мандрівки на південний континент. Бесіда за сюжетним малюнком «Подорож на південний континент». Дослідження «Чому в Антарктиді холодно?». Досліди з льодом. Ознайомлення учнів	Висловлює свої думки і почуття з приводу простих медіатекстів (мультфільми, світлини) Знаходить число за даним відношенням «більше на ...», «менше на ...» Передбачає, якого результату досліджень він / вона очікує Розповідає про власні емоції, які виникають під час спостереження та експериментування Описує, як вода перетворюється на лід, як тане лід Застосовує за потреби найпростіші матеріали та прилади Сприймає монологічне висловлення (казку,	2 МОВ 1.5-1 2 МАО 3.3-2 2 ПРО 1.2 -2 2 ПРО 1.6-1 2 ПРО 1.5-2 2 ПРО 1.4 -2 2 МОВ 1.1-2

з життям в Антарктиді	вірш, розповідь про події з життя або про спостереження за чимось/ кимось) Бере на себе роль у рухливих іграх або сюжетно-рольових іграх; використовує специфічні для ролі жести, рухи Створює та оздоблює виріб за зразком та власним задумом (розроблення ескізу виробу; використання матеріалів для оздоблення: лелітки, бісер, стрічки, шитво, нитки, фарби, папір та ін.) Дотримується безпечних прийомів праці під час використання інструментів та пристосувань Демонструє іншим результати власної діяльності	2 МОВ 2.4-1 2 ТЕО 1.4-3 2 ТЕО 2.1-1 2 ТЕО 1.5-1
VI Підведення підсумків заняття. Вправа «Назви одним словом»	З увагою сприймає усні репліки й доречно реагує на усну інформацію в діалозі Уважно вислуховує думку співрозмовника, висловлює свої міркування, шануючи гідність інших	2 МОВ 1.1-1 2 ГІО 7.2-3

Куди ми помандруємо? Подорож на південний континент

I. Ранкова зустріч

1. Привітання

- Привітайтеся з учнями за допомогою віршика:

*Кожному дню – безхмарного неба,
Кожній дитині веселоців треба.
Нехай усміхаються люди щодня.
Доброго ранку! Доброго дня!*

2. Створення у класі позитивного настрою. Вправа «Намалюй сонечко»

- Зверніть увагу дітей на те, що за цей період вони назбирали багато позитивних вражень, якими можуть поділитися. Попросіть учнів поділитися на пари і запропонуйте намалювати пальчиками на спині свого однокласника (однокласниці) сонце і промінці та сказати йому (їй) комплімент.

3. Висловлення власних міркувань про те, чим збагачують людину мандрівки

- Запропонуйте дітям по черзі висловити власні міркування, продовжуючи речення «Від мандрівок люди можуть отримувати...».

II. Визначення місця віртуальної мандрівки. Вправа «Куди ми помандруємо?»

- Принесіть до класу конверт, у якому вміщено картки з текстами та малюнками. По черзі виймайте з нього одну картку, повідомте дітям інформацію, подану на ній, та спонукайте їх висловлювати припущення щодо місця віртуальної мандрівки під час заняття (матеріали взято із сайту <https://nbu4kids.wordpress.com>)

Матеріали для дітей. Додаток 15.

29

Це – найхолодніше місце на Землі. Взимку температура повітря сягає 80 градусів морозу, а влітку – 20 градусів морозу.

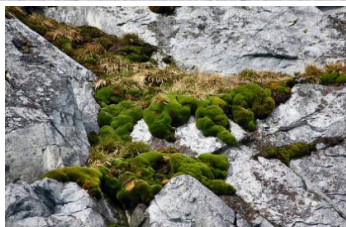
Він майже весь покритий гігантським льодовиком.

Лід поступово сповзає з материка в море, і час від часу величезні крижані гори відламуються. З цього утворюються гігантські айсберги.

Тут водяться пінгвіни, тюлені та кити, які виживають у суворих умовах тільки завдяки товстому шару жиру.

Там майже немає рослинності.

Це – материк міжнародної співпраці, справжніми господарями континенту є науковці з різних країн.

- Повідомте дітям, що південний континент Антарктида було відкрито 28 січня 1820 р., і оскільки саме зараз можна святкувати день його відкриття, буде доречним здійснити на нього віртуальну мандрівку. Покажіть розташування Антарктиди на фізичній карті світу.

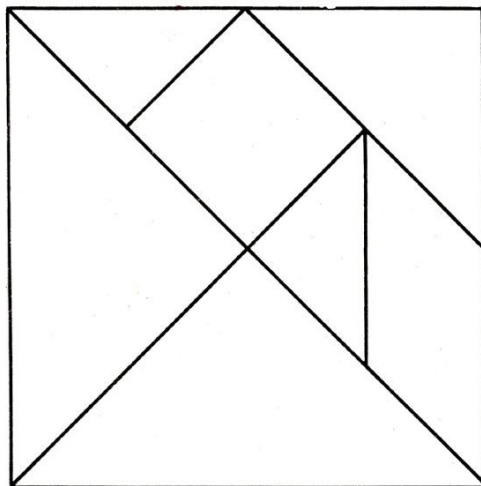
III. Конструювання транспортного засобу, на якому здійснюватимуть віртуальну мандрівку в Антарктиду. Гра «Танграм»

- Розподіліть учнів на групи довільним способом і роздайте кожній групі матеріали для гри «Танграм».

30

Матеріали для дітей. Додаток 16.

- Запропонуйте кожній групі дітей сконструювати транспортний засіб, яким би вони хотіли здійснити віртуальну мандрівку до Антарктиди.
Можливі варіанти транспортних засобів, сконструйованих із деталей танграма:

- Попросіть дітей представити транспортні засоби, які вони сконструювали, пояснюючи власний вибір.

IV. Визначення найнеобхідніших речей для подорожі на південний континент

- Попросіть дітей визначити речі, які необхідні для подорожі в Антарктиду, зображені на малюнку.

Матеріали для дітей. Додаток 17.

А

М

З

Б

Н

А

В

Т

Ь

Д

А

У

І

К

Т

К

О

Р

Л

И

П

- Із букв, якими підписана кожна обрана річ, утворіть слово (Антарктида).
- Проведіть бесіду про звуки, які утворюють це слово, та букви, які їх позначають.

Орієнтовні запитання для бесіди:

- Назвіть букви, з яких утворене слово «Антарктида».
- Скільки голосних звуків у слові?
- Скільки приголосних?
- На скільки голосних звуків у слові менше, ніж приголосних?
- Назвіть голосний звук, який повторюється у слові тричі.
- Яка буква на позначення приголосного звука повторюється у слові два рази?

32 V. Здійснення віртуальної мандрівки на південний континент

5.1. Бесіда за сюжетним малюнком «Подорож на південний континент»

- Розгляньте з дітьми сюжетний малюнок та проведіть бесіду за його змістом (режим доступу: <https://jmil.com.ua/2018-1/coverpic>).

Матеріали для дітей. Додаток 18.

Орієнтовні запитання для бесіди:

- Куди потрапили Джмелик та його друзі? Звідки ви дізналися про це?
- Що на картині одне? Чого багато?

- Знайдіть різні транспортні засоби. Подумки помандруйте на них картиною. Яким із них куди можна дістатися?
- Кого ми бачимо на передньому плані картини, а кого далі?
- Хто що робить? Хто літає? А плаває? Хто стоїть? А хто...?
- Скільки команд пінгвінів ви знайшли? Розкажіть про кожну з них.
- Скільки пінгвінчиків уже мають светрики? Це більше половини всіх пінгвінів на картині чи менше? (*Запропонуйте дітям дати відповідь на це запитання не рахуючи, а потім перевірити себе*). А скільки светриків ще потрібно сплести, щоб одягнути всіх пінгвінів?
- Які ще команди є на картині?
- А які тварини, крім пінгвінів? Як вони називаються? Що роблять?
- Про що розмовляють персонажі картини?
- Складіть задачки за картиною.
- Пригадайте, що таке небилиці. Чи є вони на цій картині? Складіть небилиці за намальованими сюжетами.
- Що саме на картині схоже на казку, а що цілком реальне?
- Дайте відповідь не рахуючи. Кого на картині більше — птахів чи тварин? Птахів чи сніговиків? Пінгвінів чи буревісників?
- Картина яка? Знайдіть на ній слова-дії (дієслова). Опишіть її персонажів, використавши якомога більше слів-ознак (прикметників).

5.2. Дослідження «Чому в Антарктиді холодно»

- Запитайте дітей, чи знають вони, чому в Антарктиді холодно. Запропонуйте провести дослідження.
(джерело: https://jmil.com.ua/etc/holidays_january#antarktida).
- За допомогою глобуса та настільної лампи змодельуйте освітлення Сонцем полюсів Землі, покажіть дітям, як сонячні промені “ковзають” полюсами, і поясніть, що саме тому Сонце не зігріває їх. Щоб діти “відчули це на дотик”, візьміть свічку чи лампу розжарювання і запропонуйте їм піднести до неї руку збоку. Зверніть увагу малят на те, що саме в центрі руки – навпроти джерела – тепло відчувається найбільше. Можна навпроти лампи (свічки) підвісити кульку – модель Землі (кулька має бути досить великою, адже якщо вона буде малою, промені падатимуть прямо на всю її поверхню) – і через деякий час перевірити, які її місця нагрілися найбільше (найменше). Ті промені, що все-таки потрапляють на поверхню полюсів, сніг та лід відбивають (до 90%). В Антарктиді холодніше, ніж на Північному полюсі, бо це найвищий материк Землі. Висота поверхні Антарктиди 410 м + лід 2040 м. Це у 2,8 разів вище, ніж середня висота поверхні інших материків. А чим вище, тим холодніше.

5.3. Досліди з льодом

- Покажіть дітям фотографії краєвидів Антарктиди і зверніть увагу на те, що 99,5 % її поверхні покриває лід. Запитайте дітей, чи знають вони, звідки береться лід і запропонуйте провести досліди з льодом.

Орієнтовні досліди з льодом:

Дослід 1. Чи плаває лід?

Матеріали: пластикові скляночки з-під йогурта, шматочок пластиліну, коктейльна трубочка, кольоровий папір, велика ємність для води, фігурка від конструктора Lego.

Хід досліду:

- Зробіть з дітьми кораблик з льоду. Для цього візьміть коктейльну трубочку, причепіть на неї вітрило з кольорового паперу. На дні склянки з-під йогурту закріпіть шматочок пластиліну. У цей пластилін встроміть коктейльну трубочку – «щоглу» кораблика. Наповніть скляночку водою і поставте до морозильної камери. Дочекайтесь, поки вода застигне й акуратно витягніть «кораблик» із скляночки.
- Наповніть велику ємність водою і опустіть кораблик. Переконайтеся, що лід плаває.
- Можна запропонувати дітям провести «перегони» між корабликами.

Дослід 2. Лід і сіль

Матеріали: шматочки льоду на тарілочці, сіль.

Хід досліду:

- Запитайте дітей, чи знають вони, чому взимку дороги посипають сумішшю, в якій є сіль. Запропонуйте перевірити, яку дію чинить сіль на шматочок льоду.
- Візьміть 2 шматочки льоду та поставте їх на тарілочку. Один шматочок льоду посипте сіллю.
- Спостерігайте, який шматочок льоду почне танути швидше. Як змінюватиметься структура льоду під дією солі.

5.4. Ознайомлення учнів з життям в Антарктиді

- Розкажіть дітям, що в умовах Антарктиди можуть жити лише деякі представники рослинного та тваринного світу. Для унаочнення розповіді можна скористатися презентацією https://jmil.com.ua/etc/holidays_january#antarktida.
- Прочитайте дітям початок казки «Казка про пінгвіна, який хотів літати» (джерело: журнал «Джміль», № 1, 2018 р.)

Казка про пінгвіна, який хотів літати

Пінгвін Пінні жив у зоопарку, у великому вольєрі з басейном. У нього було досхочу смачної рибки. Цілими днями він пірнав, плавав та фотографувався з веселими дітлахами. Якось до Пінні навідався горобець. Облетівши навколо пінгвіна, малий зневажливо цвірінькнув:

— Що ж ти за птиця така, що літати не вмєєш? І пір'я в тебе якесь дивне, і крила кумедні...

Пінгвін здивувався, обдивився себе зусібіч і спробував злетіти. Та нічого з того не вийшло.

— Може, ти і не птах зовсім... — цвірінькнув горобець та й полетів геть.

Пінні замислився. Довго розмірковував, але відповіді не знайшов, тож вирішив порадитися з сусідами.

У вольєрі поряд жила кенгуру Кері.

— Привіт, сусідко! Може, ти мені поясниш, чому пінгвіни не літають?

— Вибач, Пінні! Скільки я бачила пінгвінів, вони завжди ходили по землі, а не літали, але я ніколи не запитувала в них, чому, — відповіла Кері.

- Попросіть дітей пофантазувати, які пригоди могли статися з Пінні та спробувати скласти колективно продовження казки й інсценізувати її.
- Запропонуйте дітям виготовити пінгвінів – мешканців Арктики з підручного матеріалу.

- Прочитайте дітям вірш «Суперечка» Лілії Савчук та обговоріть, чи трапляються такі конфлікти серед людей і як слід поводитися у схожих ситуаціях.

СУПЕРЕЧКА

*Котик морський та звичайний тюлень
Сперечались затято на скелі весь день:*

- Буду я тут лежати!
- Я не хочу чекати!
- Я ж бо перший прийшов!
- Я цю скелю знайшов!
- Ич, розумний який!
- Ти дразнитись не смій!
- Я тобі покажу!
- А я мамі скажу!..

*А тим часом морж тихенько
Зайняв місце те тепленьке.*

Лілія Савчук

(Джерело: журнал «Джміль», № 1, 2018 р.)

- Розкажіть дітям про єдину українську антарктичну станцію «Академік Вернадський», розташовану на острові Галіндез, що є метеорологічною та географічною обсерваторією і працює весь рік без перерв (Джерело: журнал «Джміль», № 1, 2018 р.; режим доступу: <https://jmil.com.ua/2018-1/clubcurious>).
- Попрацюйте з дітьми над розумінням незнайомих для них слів (полярник, метеоролог, біолог тощо).

Хто там живе і що робить?

На станції живуть та працюють учасники експедицій, що змінюють одна одну. Ці люди приїжджають сюди на якийсь термін, скажімо, на рік. Зазвичай це 10–12 осіб. Серед них кухар, лікар, дослідники, інженери та інші фахівці.

36

Головне завдання полярників – дослідження. Учені-метеорологи спостерігають за змінами погоди і складають прогнози. Біологи вивчають життя на суходолі та під водою. Так, нещодавно біолог-аквалангіст Андрій Утевський, знімаючи відео про підводний світ, відкрив два досі не відомих людям види тварин.

А ще поблизу станції виявили поклади вугілля та руди. Тож нашим полярникам є що вивчати!

У кожного своя роль. Кухар годує всіх, лікар стежить за здоров'ям людей, механік – за тим, щоб добре працювало обладнання станції, електрик – за системами освітлення та опалення тощо.

Геофізики досліджують озоновий шар – оболонку з газу озону, що огортає Землю, не пропускаючи до неї шкідливі ультрафіолетові промені. Більше тридцяти років тому в ньому було виявлено «діру» – ділянку, де газу дуже мало. Тепер треба дослідити, як це впливає на довкілля та людей. Наші вчені вимірюють рівень озону кожні 15 хвилин!

VI. Підведення підсумків заняття. Вправа «Назви одним словом»

- Попросіть дітей по черзі назвати одним словом їхні враження від віртуальної мандрівки південним континентом.

Як мандрувати світом, не засмічуючи природи?

Узагальнена таблиця

№ з/п	Приклади навчальної діяльності	Очікувані результати учіння	Індекс конкретного очікуваного результату
I.	Ранкова зустріч.	З увагою сприймає усні репліки учителя й однокласників (вітання, знайомство, запитання, прохання, прощання) й доречно реагує на усну інформацію в діалозі Співає вокальні вправи, дитячі пісні (зокрема, музичний фольклор) з відповідним настроєм, характером Рухається в ритмі й темпі музики, узгоджує свої рухи з музичним супроводом (співом)	2 МОВ 1.1-1
	1. Привітання.		2 МИО 1.1-1
	2. Виконання пісні «Я з усмішкою мандрую по землі...»		2 МИО 1.1-13
	3. Хвилинка тиші		
II.	Читання оповідання «Перед соловейком соромно» (За В. Сухомлинським) для визначення теми заняття	Читає вголос короткі тексти, складені з 3-4 речень. Інтонує кінець речення, враховуючи розділовий знак (крапка, знак питання, знак оклику)	2 МОВ 2.2-2
		Уживає відповідну до ситуації спілкування (тематика тижня) лексику і несловесні засоби (жести, міміка тощо)	2 МОВ 1.7-2
III.	Обговорення з дітьми ситуацій, які ілюструють, звідки береться сміття під час мандрівок	Пояснює негативні наслідки викидання сміття у лісах, парках, забруднення водойм	2 ПРО 3.2-5
		Розповідає про тривалість розпаду поліетилену, пластику і зменшує споживання цих матеріалів у своєму побуті	2 ПРО 3.2-7
		Сприймає монологічне висловлення (казку, вірш, розповідь про події з життя або про спостереження за чимось / кимось)	2 МОВ 1.1-2
IV.	Конструювання виробів з пачки з-під соку, пластикової пляшки, поліетиленових пакетів (на вибір)	Пропонує способи повторного використання рукотворних об'єктів	2 ПРО 4.4-1
		Розповідає про тривалість розпаду поліетилену, пластику і зменшує споживання цих матеріалів у своєму побуті	2 ПРО 3.2-7
		Створює та оздоблює виріб за зразком та власним задумом (розроблення ескізу виробу; використання матеріалів для оздоблення: лелітки, бісер, стрічки, шитво, нитки, фарби, папір та ін.)	2 ТЕО 1.4-3
		Демонструє іншим результати власної діяльності	2 ТЕО 1.5-1
V.	Підведення підсумків заняття. Вправа «Продовж речення»	З увагою сприймає усні репліки й доречно реагує на усну інформацію в діалозі	2 МОВ 1.1-1
		Уважно вислуховує думку співрозмовника, висловлює свої міркування, шануючи гідність інших	2 ГІО 7.2-3

Як мандрувати світом, не засмічуючи природи?

I. Ранкова зустріч

1. Привітання

- Попросіть учнів сісти навколо обруча й взятися за руки. Зверніть їхню увагу, що вийшло два кола: одне всередині – це обруч; друге – зовні – це ми з вами.
- Запропонуйте привітатися один з одним. Але вітатися не словами, а за допомогою рук. Із заплющеними очима доторкніться до свого сусіда праворуч, передаючи привіт йому, і так далі, поки вітання знову не повернеться до вас, тільки з іншого боку.

38

2. Виконання пісні «Я з усмішкою мандрую по землі...» (автор Галина Британ, режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=nTAOhszbXok>)

- Запропонуйте дітям вивчити і виконати пісню Галини Британ «Я з усмішкою мандрую по землі...». Під час виконання пісні можна відтворити рухами, мімікою настрій, характер пісні; створити супровід за допомогою дитячих музичних інструментів тощо.

Я з усмішкою мандрую по землі.
Я з усмішкою мандрую по землі.
Сонце, квіточки вітаю,
Своїх друзів зустрічаю.
Я з усмішкою мандрую по землі.
А я з друзями мандрую по землі.
А я з друзями мандрую по землі.
Дощик з неба накрапає.
Ми його завжди чекаєм.
А я з друзями мандрую по землі.
У дорозі ми співаємо пісні.
У дорозі ми співаємо пісні.
Знову сонце зустрічаєм,
Друзів радісно вітаєм.
У дорозі ми співаємо пісні.
Ми з усмішкою мандруєм по землі.
Ми з усмішкою мандруєм по землі.
Весело пісні співаєм,
Разом ранок зустрічаєм.
Ми з усмішкою мандруєм по землі.
Друзі люблять мандрувати по землі.
Друзі люблять мандрувати по землі.
Друзям разом веселіше,
Світить сонечко ясніше,
Друзі люблять мандрувати по землі.

3. Хвилинка тиші

- Попросіть дітей впорядкувати свої думки, налаштуватися на робочий день, зосередитися на подальшій роботі.

II. Читання оповідання «Перед соловейком соромно» (За В.Сухомлинським) для визначення теми заняття

- Запропонуйте дітям прочитати оповідання «Перед соловейком соромно» (За В. Сухомлинським)

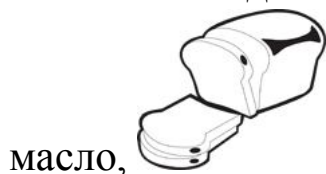

Матеріали для дітей. Додаток 19.

39

ПЕРЕД СОЛОВЕЙКОМ СОРОМНО

Ол□ і Ліда пі□ли до лісу. Сіли на траву. Дістали з

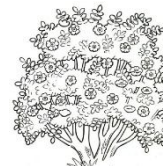
. Раптом заспівав

Ол□ зі□рала смітт□ і кинула

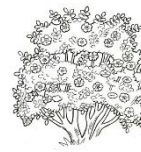
під

Ліда поклала смітт□ у

- Ми в лісі. Викинь смітт□ під

. ні□то не

, – сказала Ол□.

- Соромно.... перед , – сказала Ліда.

(За В.Сухомлинським)

- Проведіть бесіду за змістом прочитаного.
- Допоможіть дітям визначити проблему заняття.

III. Обговорення з дітьми ситуацій, які ілюструють, звідки береться сміття під час мандрівок

- Запитайте дітей, яке саме сміття можуть залишати люди під час своїх мандрівок.
- Обговоріть з дітьми ситуації, які можуть виникнути під час мандрівки. Гра «Що станеться, якщо...»

Ситуація 1

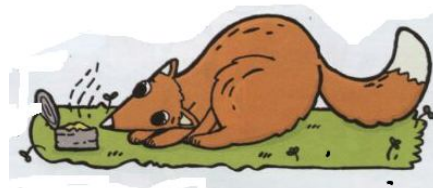
Під час подорожі до лісу друзі взяли з собою консерви на перекус. Після смачного обіду, прибираючи за собою, друзі побачили, що в бляшанці з-під консерви залишилась юшка. Вони вирішили залишити бляшанку під кущиком – можливо лисичка поласує. Чи правильно вчинили мандрівники? Чому?

40

Інформація для вчителя:

Сміття завдає шкоди природі

Якщо ти колись залишав недоїдки для тварин у бляшанці, пластиковій коробочці чи поліетиленовому пакеті, то робив їм ведмежу послугу. Ласа до смачненького лисичка встромить палець у бляшанку і застрягне. Якщо бідоласі ніхто не допоможе звільнитися, то їсти й пити вона більше ніколи не зможе.

Художник Олена Гверішук

Джерело: журнал «Пізнайко від 6» № 6, 2015 р. – С. 9.

Ситуація 2

Компанія із трьох друзів вирішила гарно провести час на березі річки. Запаслись найнеобхіднішим – карімат, їжа, вода, м'яч для ігор на воді. Під час обіду, коли Петрик діставав із поліетиленового пакета яблуко, здійнявся вітер, і пакетик полетів.

— Нічого страшного не сталося, – сказав Петрик друзям, – у ньому нічого немає. Чи мав рацію Петрик? Відповідь обґрунтуйте.

Інформація для вчителя:

Сміття завдає шкоди природі

В пакетах тварини часто заплутуються.
Цьому лелеці дуже не пощастило.
Ти ж знаєш, що поліетилен не пропускає повітря?

Джерело: журнал «Пізнайко від 6» № 6, 2015 р. – С. 9.

- Прочитайте дітям вірш Олега Майбороди «Про бляшанку і не тільки» та проведіть бесіду за його змістом (Джерело: журнал «Пізнайко від 6» № 6, 2015 р. – С. 8).

Про бляшанку і не тільки...

На березі річки бляшанка лежала,
Не просто лежала – усім заважала.
Її на природі хтось вправно відкрив,
А потім порожню в ліску залишив.
«Яке неподобство! Не люди, а свині!
Порізати ногу може дитина!»
Так тітонька в шапочці заголосила
І доньку на шию собі посадила.
Сказав чоловік на матраці: «Ганьба!
Не вчили когось прибирати хіба?!»
А потім журналом обличчя накрив
І байдуже він на весь пляж захропив.
«Таких нечупар необхідно карати!» –
Довкола усі заповзялись кричати.
Бляшанка нова та бляшанка стара –
І виросте справжня сміттєва гора!
А хлопець малий ту бляшанку підняв
Й рішуче в пакет для відходів поклав.
Пакет у смітник неквапливо поніс
І пісню веселу мугикав під ніс.
А в пісні були тій чудові рядки:
«Нехай будуть чистими завжди річки
І сяють без бруду лани та гаї,
А також думки – і твої, і мої!»

Олег Майборода

Орієнтовні запитання для бесіди:

- Назвіть героїв вірша Олега Майбороди.
  - Як реагували дорослі на бляшанку, яка лежала на березі річки?
  - А як відреагував на ту ж бляшанку хлопчик?
  - Учинок якого героя схвалює автор? Чому ви так вважаєте?
- Покажіть дітям фотографію черепахи і поясніть, чому у неї такий дивний вигляд: вона ще малям заповзла у пластикове кільце. Тепер вона вже доросла, а пластик досі як новенький.
  - Повідомте, що пластик розкладається 200 років, а домашня черепаха, наприклад, живе лише 40 років.

IV. Конструювання виробів із пачки з-під соку, пластикової пляшки, поліетиленових пакетів (на вибір)

- Повідомте дітям, що деякі відходи дуже довго розкладаються в природі. Так, наприклад, папір розкладається до 10 років, консервна банка – до 90 років, поліетиленовий пакет – до 200 років, пластикова пляшка – кількост років, а скло –

до 1000 років! (Джерело: https://24tv.ua/statti_tag4571). Тому варто замислитися і, якщо це можливо, повторно використовувати такі відходи.

- Запропонуйте дітям спробувати відшукати власний спосіб повторного використання окремих відходів (пачка з-під соку, пластикова пляшка, поліетиленові пакети тощо), виготовивши з них цікавий виріб.

Орієнтовні зразки виробів:

- Проведіть виставку дитячих робіт. Спонукайте учнів до самооцінювання.

V. Підведення підсумків заняття. Вправа «Продовж речення»

- Підсумуйте заняття і попросіть дітей продовжити речення «Чистота природи залежить тільки від мене. Я ніколи .....».

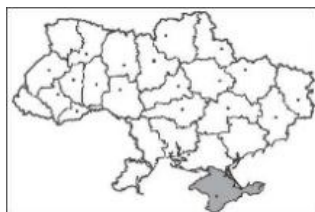
Матеріали для дітей

Хто такий мандрівник?/ Чи можу я назвати себе мандрівником?

Додаток 1

3

2

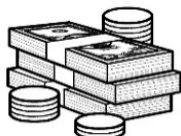

1

3

1

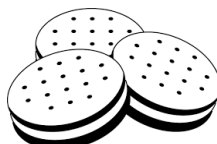

5

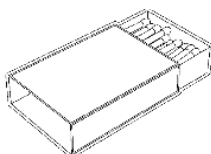
6

4

4

6

Хто такий мандрівник?/ Чи можу я назвати себе мандрівником?

Додаток 2

Васко да Гама – мандрівник і дослідник з Португалії. Понад 500 років тому він відкрив шлях морем до Індії довкола Африки.

Фернан Магеллан – мандрівник і дослідник з Португалії. Майже 500 років тому він організував перше навколосвітнє плавання і остаточно довів, що Земля має круглу форму.

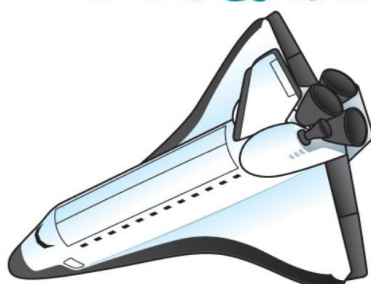
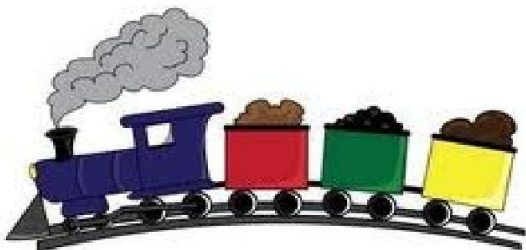
Жак-Ів Кусто – мандрівник і дослідник з Франції. Мандрував і досліджував підводний світ океану ще 50 років тому.

Сергій Гордієнко – український мандрівник і дослідник. 23 роки тому перший встановив державний прапор України на Північному Полюсі.

Хто такий мандрівник?/ Чи можу я назвати себе мандрівником?

Додаток 3

Хто такий мандрівник?/ Чи можу я назвати себе мандрівником?

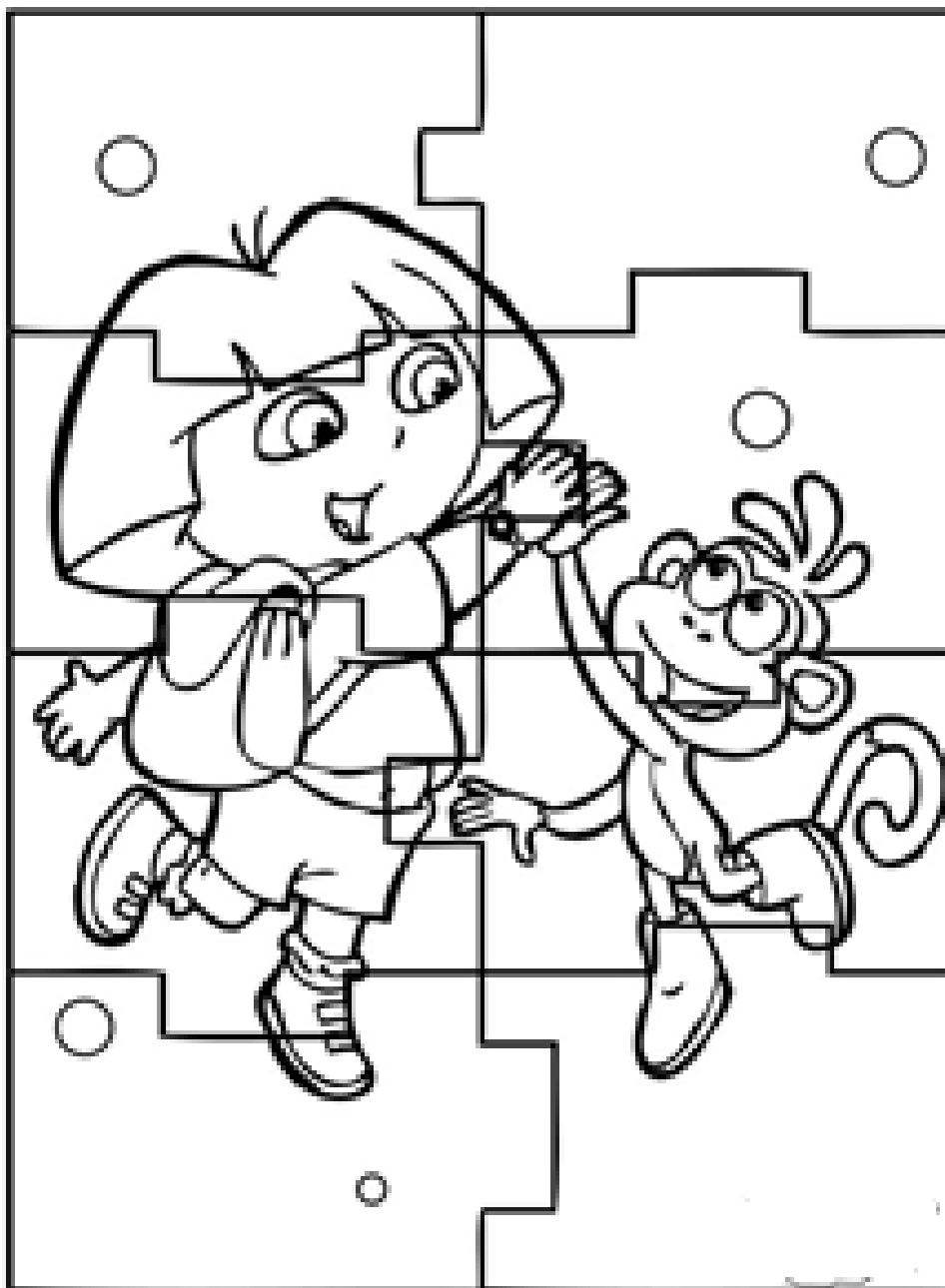
Додаток 4

Куди ми помандруємо? Подорож Україною

Додаток 5

48

Куди ми помандруємо? Подорож Україною

Додаток 6

Пригадай героїв мультфільму «Дора – мандрівниця» та запиши їхні імена:

Дівчинка –

_____

Мавпа –

_____

Лис –

_____

Ігуана –

_____

Бичок –

_____

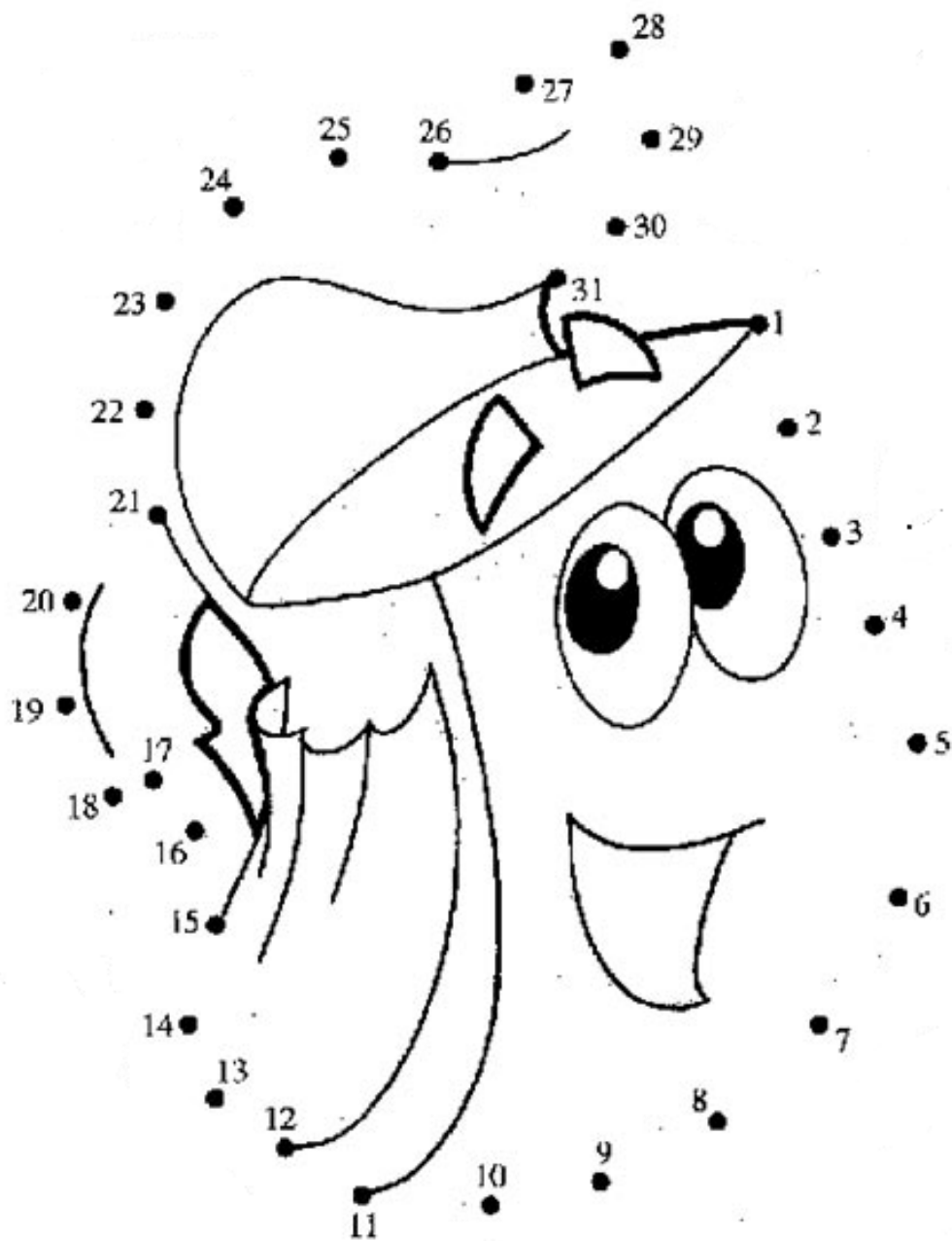

Білка –

_____

Куди ми помандруємо? Подорож Україною

Додаток 7

Куди ми помандруємо? Подорож Україною

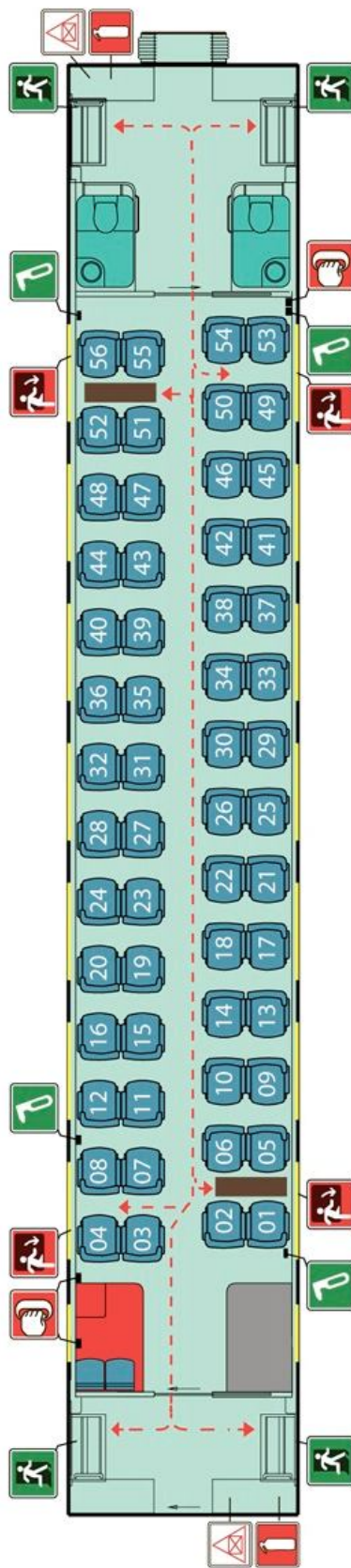
Додаток 8

Посадочний документ			
ТЕРМ. №2301	ПОСАДОЧНИЙ ДОКУМЕНТ	000ВЗВЕА-FC5C-DFCE-0001	ПН: 400758126555
	ПАТ «УКРЗАЛІЗНИЦЯ» м. Київ, вул. Тверська, буд.5	#7БП-Н1-1876292-2709	ФН: 3000182017 ЗН: 3Т00000002 ФК: 14746584
ЦЕЙ ПОСАДОЧНИЙ ДОКУМЕНТ Є ПІДСТАВОЮ ДЛЯ ПРОЇЗДУ			23.01.2018
Прізвище, ім'я		Поїзд	010
Відправлення		Вагон	02
Призначення	Київ	Місце	05
Дата / час відпр.	23.01.2018 6:00		
Дата / час приб.	23.01.2018 10:00		

Куди ми помандруємо? Подорож Україною

Додаток 9

Куди ми помандруємо? Подорож Україною

Додаток 10

КИЇВ

53

Ми мандрували до Ки[ ]ва

Місто велике і гарне. Воно розкинуло[ ] на
Дніпрі.

Ми відвідали

А завтра підемо до театру та зоопарку.

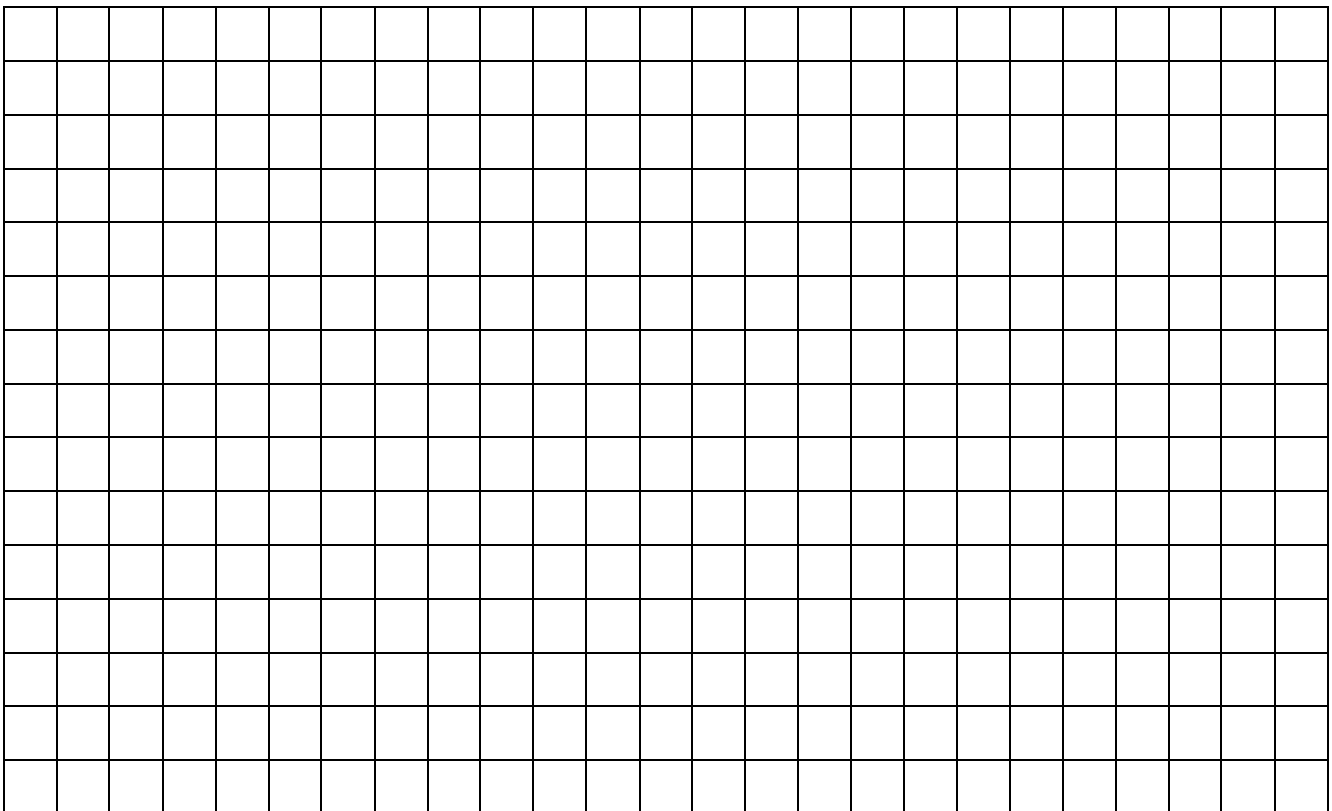
Куди ми помандруємо? Подорож Україною

Додаток 11

Відрахуй 10 клітинок зліва та 2 клітинки згори. Постав точку і малюй за вказаними напрямками:

1 →		1 ↓		1 →		1 ↓		1 →		1 ↓
1 →		3 ↓		3 ←		1 ↓		5 →		1 ↓
1 ←		1 ↓		1 ←		1 ↓		7 ←		1 ↑
1 ←		1 ↑		1 ←		1 ↑		5 →		7 ↑

54

Куди ми помандруємо? Подорож Україною

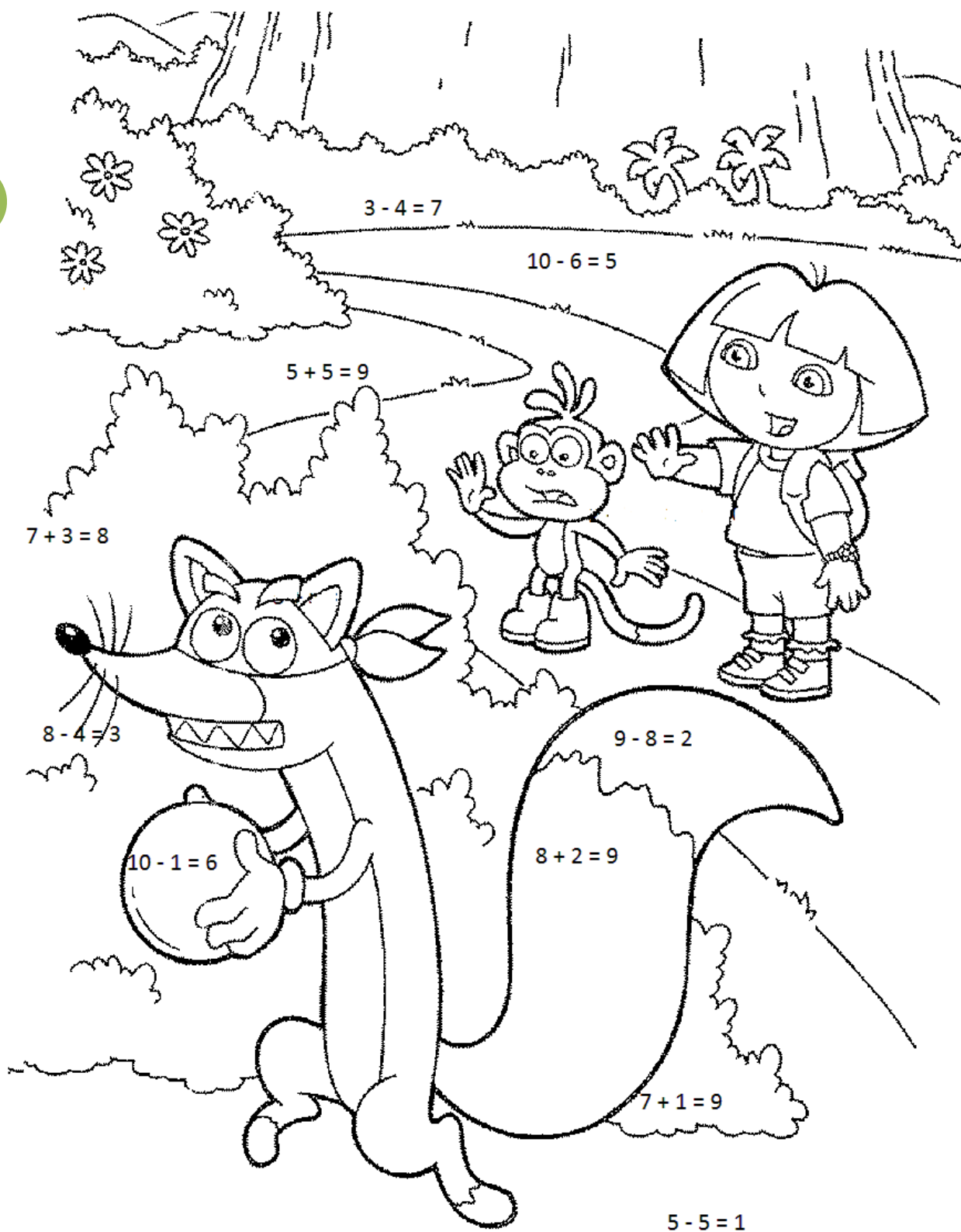
Додаток 12

Куди ми помандруємо? Подорож Україною

Додаток 13

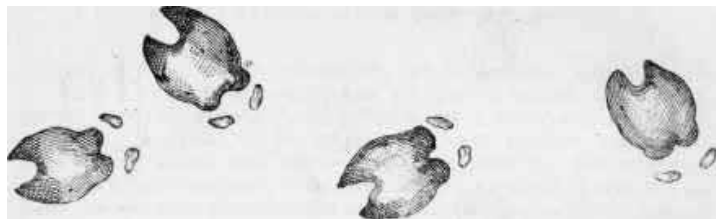
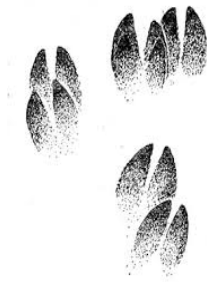
56

Куди ми помандруємо? Подорож Україною

Додаток 14

Куди ми помандруємо? Подорож на південний континент

Додаток 15

Це – найхолодніше місце на Землі. Взимку температура повітря сягає 80 градусів морозу, а влітку – 20 градусів морозу.

58

Він майже весь покритий гігантським льодовиком.

Лід поступово сповзає з материка в море, і час від часу величезні крижані гори відламуються. З цього утворюються гігантські айсберги.

Тут водяться пінгвіни, тюлені та кити, які виживають у суворих умовах тільки завдяки товстому шару жиру.

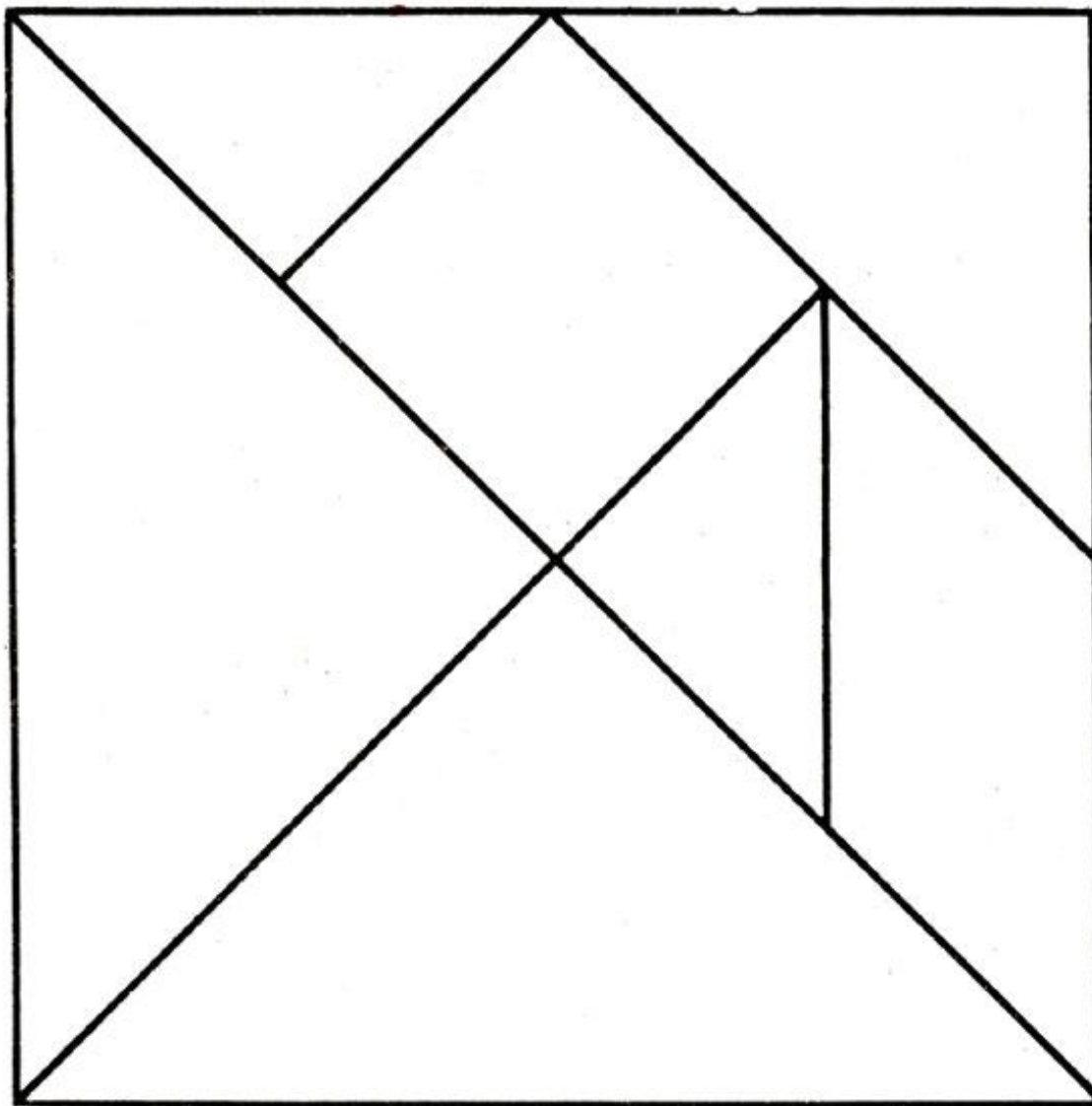
Там майже немає рослинності.

Це – материк міжнародної співпраці, справжніми господарями континенту є науковці з різних країн.

Куди ми помандруємо? Подорож на південний континент

Додаток 16

Куди ми помандруємо? Подорож на південний континент

Додаток 17

А

М

З

60

Б

Н

А

В

Т

Ь

Д

А

У

І

К

Т

К

О

Р

Л

И

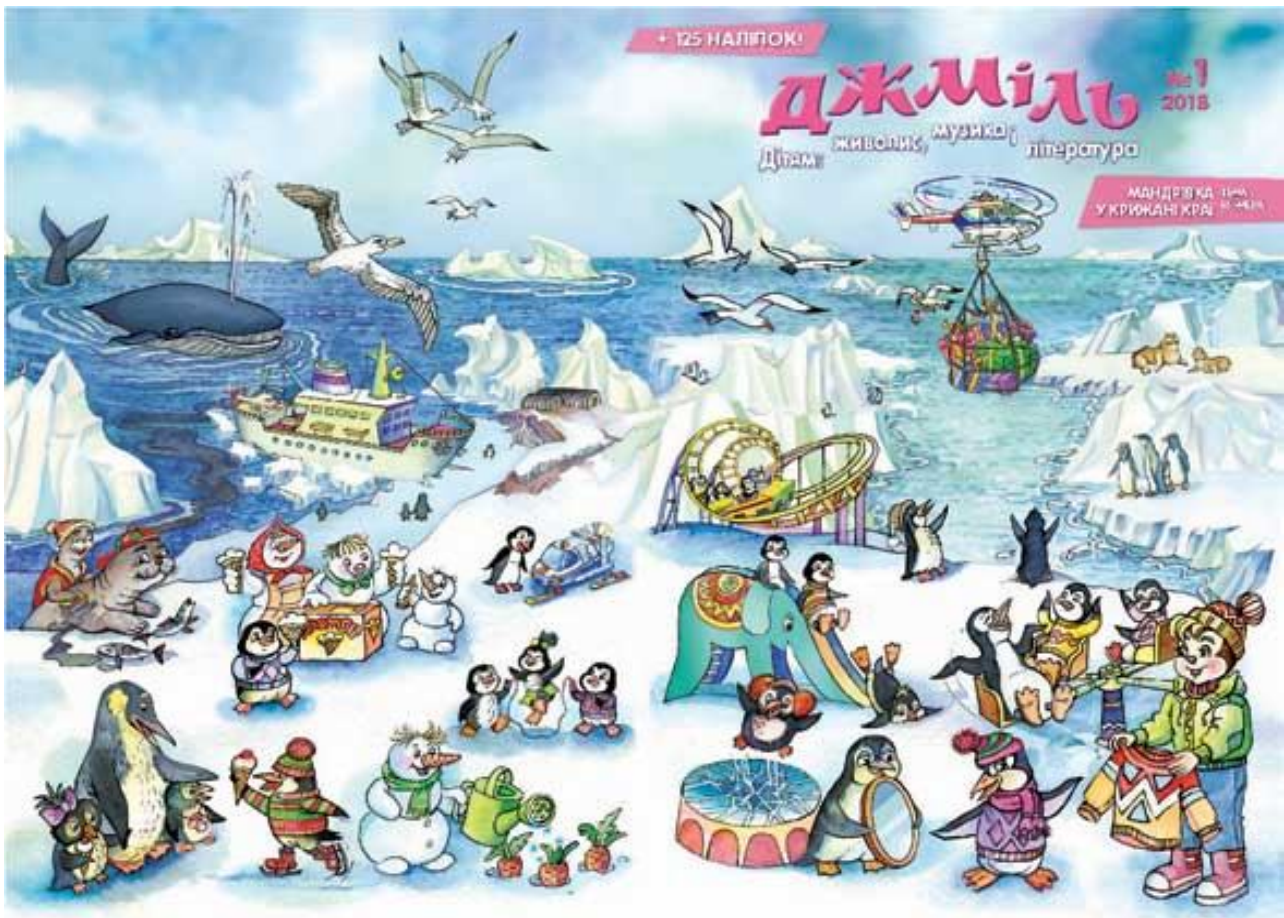

П

Куди ми помандруємо? Подорож на південний континент

Додаток 18

Як мандрувати світом, не засмічуючи природи?

Додаток 19

ПЕРЕД СОЛОВЕЙКОМ СОРОМНО

Ол і Ліда пі ли до лісу. Сіли на траву.

62

Дістали з масло, та .

Раптом заспівав .

Ол зі рала смітт і кинула .

під .

Ліда поклала смітт у .

- Ми в лісі. Викинь смітт під .

Ні то не , – сказала Ол .

- Соромно.... перед , – сказала Ліда.